

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/39/2023
Identifikačné číslo spisu:	6122305394
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6122305394.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu: Výskumný ústav vodného hospodárstva, so sídlom Nábrežie arm. gen. Ludvíka Svobodu 4297/5, 812 49 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 156 850, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou AK | AK s.r.o., Suché Mýto 6, 811 03 Bratislava, IČO: 54 844 762, proti žalovanému: Obec Soblahov, so sídlom 913 38 Soblahov 470, IČO: 00 311 987, o zaplatenie 1 209,60 eura s príslušenstvom, v konaní o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 27. apríla 2023 č. k. 8Cob/7/2023-126, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“), ako súd prvej inštancie, uznesením č. k. 36Cb/37/2022-96 z 27. decembra 2022 z dôvodu nedostatku právomoci súdu výrokom I. konanie zastavil, výrokom II. vec postúpil Okresnému úradu Trenčín do konania ním vedeného pod č. OU-TN-OSZP2-2022/003519 a výrokom III. žalovanému proti žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení svojho uznesenia okresný súd všeobecne uviedol, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súd prvej inštancie na druhej strane poukázal, že verejnoprávne vzťahy sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Vo všeobecnosti ohľadom vzťahu k trovám konania okresný súd uviedol, že predstavujú všetky účelne vynaložené výdavky štátneho orgánu, účastníka a ďalších subjektov, ktorí vystupujú v konaní (svedok, znalec, zástupca a pod.), ktoré im vzniknú v súvislosti s určitým procesným úkonom v konaní. V rámci správneho konania

sa podľa Správneho poriadku vychádza zo skutočnosti, že v správnom konaní bez ohľadu na to, či začalo na podnet účastníka, alebo na podnet správneho orgánu, vždy dochádza k ochrane verejných záujmov. Správny poriadok teda vychádza z toho, že trovy konania, ktoré vznikli správne orgánu, znáša tento orgán a trovy konania, ktoré vznikli účastníkovi, znáša tento účastník. Trovami konania, ktoré znáša účastník, sú najmä správne poplatky, náklady zastupovania, trovy súvisiace so získavaním predpísaných podkladov pre rozhodnutie, ktoré tvoria prílohy k podaniu, náklady na cestovné, ubytovanie, náklady na sprievodcu, ak ide o telesne postihnutú osobu a pod. Osobitné právne predpisy explicitne ustanovujú, kedy určité náklady (napr. na vyhotovenie určitej dokumentácie) znáša účastník konania. Niektoré predpisy umožňujú správne orgánu požadovať poskytnutie primeraného zabezpečenia na úhradu nákladov. Náklady spojené s predložením listiny alebo s ohliadkou veci uhrádza správny orgán len vtedy, ak ide o iné osoby než účastníkov konania alebo zúčastnené osoby.

3. Súd prvej inštancie k veci uviedol, že predmetom konania je zaplatenie odmeny za odborné stanovisko vypracované v zmysle § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021 (ďalej aj „zákon o vodách“) žalobcom ako osobou poverenou ministrom životného prostredia SR pri výkone verejnej moci štátu. O vydanie odborného stanoviska požiadal žalobcu Okresný úrad Trenčín žiadosťou OU-TN-OSZP2-2021/035989-002 zo dňa 01.12.2021. Okresný úrad Trenčín si vyžiadal odborné stanovisko v konaní, začatom na základe žiadosti žalovaného (žiadateľ) zo dňa 30.11.2021 podľa § 16a ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z., o vydanie rozhodnutia, či ide o navrhovanú činnosť podľa § 16 ods. 6 písm. b) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Z uvedeného podľa súdu prvej inštancie tak vyplýva, že hmotnoprávnym základom žalobou uplatneného práva je § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021. Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách je predpisom verejného práva. V zmysle § 16a ods. 4 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách bolo odborné stanovisko podkladom pre rozhodnutie podľa § 16a ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Náklady na vypracovanie odborného stanoviska podľa § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách teda súvisia s činnosťou orgánu štátnej vodnej správy (v tomto prípade Okresného úradu Trenčín) v oblasti verejnej správy.

4. Súd prvej inštancie skonštatoval, že z citovaného ustanovenia je zrejmé, že odborné stanovisko predstavuje podklad pre rozhodnutie, ktorý si Okresný úrad Trenčín vyžiadal za účelom presného a úplného zistenia skutočného stavu veci. Odmena za vypracovanie predmetného odborného stanoviska teda podľa okresného súdu predstavuje trovy dokazovania (náklady) v rámci správneho konania a rozhodovanie o trovách, ktoré vznikli v súvislosti s postupom správneho orgánu v konaní v oblasti verejnej správy, nie je rozhodovaním vo veciach, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, z ktorého dôvodu na rozhodovanie o nich preto nie je daná právomoc súdu. Vzhľadom k tomu súd zastavil konanie o zaplatenie sumy 1.209,60 eura s 9 % ročným úrokom z omeškania od 12.04.2022 do zaplatenia a paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v sume 40 eur a zároveň vec postúpil Okresnému úradu Trenčín, v súvislosti s ktorého činnosťou tieto náklady vznikli, do konania ním vedeného pod č. OU-TN-OSZP2-2022/003519 (po automatickom prečíslovaní systémom Fabasoft v roku 2022), pôvodne pod č. OU-TN-OSZP2-2021/035989.

5. Súd prvej inštancie uzavrel, že rozhodovanie Okresného úradu Trenčín ako správneho orgánu o nákladoch na vypracovanie odborného stanoviska podľa § 16a ods. 3 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021, aj s prihliadnutím na § 31 ods. 2 v spojení § 47 ods. 2 Správneho poriadku, zodpovedá konaniu orgánu štátu tak, ako je upravené v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie dal do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 4Cdo/229/2007 zo dňa 28.02.2008. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 256 ods. 1 CSP, pričom žalovanému proti žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, pretože žalovanému trovy konania nevznikli.

6. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 27. apríla 2023 č. k. 8Cob/7/2023-126 uznesenie okresného súdu č. k. 36Cb/37/2022-96 z 27. decembra 2022 potvrdil (I. výrok) a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (II. výrok).

7. Po preskúmaní veci dospel krajský súd k záveru, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zastavení konania a o postúpení veci príslušnému správnomu orgánu z dôvodu, že vec nepatrí do právomoci súdu, v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Odvolací súd si osvojil odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, ktorého dôvody a právne úvahy uvádzané v napadnutom uznesení považoval za vecne správne, dostatočné, argumentačne presvedčivé, právne správne posúdené a vyhodnotené a na tieto dôvody v plnom rozsahu odkázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

8. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal na § 3 a § 4 CSP, z ktorých vyplýva, že prejednávanie a rozhodovanie iných než súkromnoprávných vzťahov je zverené súdom iba na základe ustanovenia zákonom. V danom prípade však ani podľa odvolacieho súdu takého ustanovenie zákona neexistuje, naopak § 73 ods. 1 zákona o vodách v znení do 31. decembra 2021 v spojení s prechodným ustanovením § 80f ods. 1 veta prvá zákona o vodách výslovne stanoví, že na vodoprávne konanie sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak, pričom § 73 ods. 16 zákona o vodách v znení do 31. decembra 2021 v spojení s prechodným ustanovením § 80f ods. 1 veta prvá zákona o vodách pôsobnosť správneho poriadku na konanie podľa § 16a zákona o vodách nevylučuje.

9. Krajský súd ďalej uviedol, že konanie a rozhodovanie správnych orgánov podľa § 16a zákona o vodách v znení účinnom do 31. decembra 2021 má verejnoprávny (správnoprávny) charakter, pretože jeho účastníci sa nenachádzajú v rovnocennom právnom postavení, ale vo vzťahu nadriadenosti a podriadenosti. Rozhodnutie správnych orgánov podľa citovaného ustanovenia je preto nutné považovať za rozhodnutie vo veci verejného (správneho) práva. Náklady za vypracovanie odborného stanoviska podľa § 16a ods. 3 zákona o vodách sú svojou podstatou trovami správneho konania. Rozhodovanie o trovách správneho konania je existenčne späté s konaním, o ktorého náklady ide a je akcesorické k rozhodnutiu vo veci samej. Krajský súd uzavrel, že o trovách správneho konania tak nie je možné rozhodnúť v inom type konania (súdnom) a oprávnený rozhodovať je výlučne príslušný správny orgán, pred ktorým dané správne konanie prebieha. V ustanovení § 16a ods. 6 zákona o vodách je špeciálne (oproti správnomu poriadku) upravená povinnosť znášať trovy konania, pričom táto povinnosť sa ukladá rozhodnutím správneho orgánu podľa § 47 ods. 2 správneho poriadku. Opak by mal za následok neprípustný zásah do právomoci správneho orgánu. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ktorý postupoval v súlade s ustanovením § 10 ods. 1 CSP, ako vecne správne v celom rozsahu potvrdil.

O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

10. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého odvodzuje od ust. § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP (z obsahu dovolania vyplýva § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP - pozn. dovol. súdu), teda že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (a to najmä s rozsudkom Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Obdo/1/2007 zo dňa 22. apríla 2008), resp. ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu z 27. apríla 2023 č. k. 8Cob/7/2023-126 zmenil tak, že žalobe vyhovie, prípadne uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

11. Žalobca vo svojom dovolaní, ktorého prípustnosť opiera o ust. § 420 písm. f) CSP tvrdí, že odvolací súd sa s námietkami odvolateľa náležite nevysporiadal, iba v celom rozsahu nekriticky akceptoval názor súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní vychádzal z uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/229/2007 zo dňa 28. februára 2008, teda z neúčinného právneho stavu, ktorý je podľa dovolateľa na danú situáciu neaplikovateľný. Z obsahu odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia žalobca dospel k záveru, že súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 73 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách

v znení účinnom do 31.12.2021. Dovolateľ uviedol, že k zmene právnej úpravy došlo zákonom č. 516/2021 Z. z. s účinnosťou od 1.1.2022, ktorým bola do zákona zakotvená právna úprava spočívajúca v tom, že na vodoprávne konanie sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Na základe tejto legislatívnej úpravy sa podľa žalobcu v prejednávanej veci nemôže uplatniť zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) a náklady na posúdenie vplyvov na ŽP, ktorými bol podrobený aj žalovaný, nemôžu byť považované za trovy správneho konania. Dovolateľ uviedol, že k vzniku peňažnej povinnosti žalovaného ako žiadateľa došlo dňa 14. marca 2022 - dňom vypracovania stanoviska, teda už za účinnosti uvedenej novely, v prejednávanej veci je teda podľa žalobcu daná právomoc súdu. Uviedol, že z dôvodovej správy zákona č. 516/2021 Z. z. výslovne vyplýva, že doplnením § 73 ods. 16 sa určilo, že na vydanie záväzného stanoviska orgánu štátnej vodnej správy podľa § 16a ods. 1 a súhlasu podľa § 27 ods. 1 písm. g) sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

Právne posúdenie súdu, keď tento vo svojom rozhodnutí odkazuje len na ustanovenia správneho poriadku (a to v bode od 4.20 do 4.28) a z ktorého je zrejmé, že súd poukázal na právny predpis, ktorého aplikácia je na daný vzťah vylúčená, je z uvedeného dôvodu podľa dovolateľa nesprávne. Dovolateľ je toho názoru, že na prejednanie nároku žalobcu, je daná právomoc súdov Slovenskej republiky, nárok žalobcu na zaplatenie nie je otázkou administratívneho rozhodnutia na základe osobitných predpisov a to zákona o vodách a stavebného zákona. Žalobca vo svojom dovolaní namietla, že nie je, a ani nemôže byť účastníkom administratívneho konania, nakoľko mu toto postavenie žiaden zákon nezveril. Vodný zákon mu zveril postavenie „poverenej osoby“ a ak teda nie je účastníkom žiadneho konania, nemôže byť rozhodované ani o jeho práve na zaplatenie administratívnym rozhodnutím v rámci právomoci Okresného úradu Trenčín. Z uvedených dôvodov v danom prípade je podľa žalobcu daná právomoc súdu na prejednanie a rozhodnutie a zastavenie konania pre nedostatok právomoci, nie je správne. Týmto rozhodnutím podľa dovolateľa súd žalobcovi nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vytýka odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné, nakoľko neobsahuje presvedčivé právne závery, ani stanoviská strán, či vyjadrenia Okresného úradu Trenčín, súd sa nevysporiadal s námietkami žalobcu a s právnymi názormi strán, ktoré vylučujú aplikáciu procesného práva v tom zmysle, že súd nemá právomoc.

Je podľa dovolateľa zrejmé, že Okresný úrad Trenčín nemá kompetenciu vec prejednať a rozhodnúť - zákon mu ju nezveril. Formalistická aplikácia práva, že ide o trovy konania, ktoré sa v praxi nepriznávajú, ani zákon na ne nepamätá, neobstoí. V prípade, ak súd dospeje k názoru, že mu vec do právomoci nepatrí a nedokáže s dostatočnou dávkou určitosti indikovať iný orgán ochrany práva, do právomoci ktorého vec patrí, je povinný uplatniť postup podľa zásady ustanovenej v čl. 4 a v zmysle princípu zákazu odopretia spravodlivosti musí vec prejednať a rozhodnúť. Zastavením konania, v situácii ak orgán, ktorému bola vec postúpená nemá zákonný podklad na rozhodnutie, a preto vo veci odmieta rozhodnúť, je podľa dovolateľa porušením práva na prístup k súdu.

Dovolateľ ďalej uvádza, že ak by aj nebola vylúčená aplikácia Správneho poriadku ako všeobecného právneho predpisu, podľa § 31 ods. 1 Správneho poriadku Trovy, ktoré v konaní vznikli účastníkovi konania, znáša účastník. Ods. 2 upravuje možnosť (právo) správneho orgánu uložiť účastníkovi platiť trovy konania len vtedy, ak vznikli jeho zavinením - teda ak by opomenul nejakú svoju povinnosť, eventuálne by bez dôvodu zobrať svoj návrh späť. Podľa dovolateľa v danom prípade žalobca nepredkladal žiadnu listinu (napr. rodný list) v zmysle § 31 ods. 4 Správneho poriadku, ale zaoberal sa odborným znaleckým posúdením, ide teda podľa dovolateľa o postup podľa § 36 Správneho poriadku, podľa ktorého: „Ak je pre odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie potrebný znalecký posudok, správny orgán ustanoví znalca. Proti rozhodnutiu o ustanovení znalca sa možno odvolať.“

Postup správneho orgánu, ktorým by úveroval stavebníka s náhradou jeho nákladov a následný prenos týchto nákladov v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, by podľa dovolateľa prichádzal do úvahy len vtedy, ak by to príslušný zákonný predpis upravoval. Možno podľa dovolateľa uviesť, že ani v prípade, ak správny orgán potrebuje nejaký dôkaz, aby mohol posúdiť dôvodnosť žiadosti - nemá právomoc hradiť náklady za účastníka konania - a taktiež nemá právomoc mu uložiť nahradiť trovy konania, okrem prípadu, že by mu to ustanovoval priamo zákon. Tak je tomu napríklad v priestupkovom konaní pri návrhových konaniach, kde trovy konania predstavujú správny poplatok ak nemožno dospieť k záveru, že ide o priestupok. Ide však o osobitnú úpravu vymedzenú zákonom o priestupkoch. Analógia na danú vec je podľa dovolateľa neprípustná, nakoľko ju neobsahuje sám príslušný osobitný zákon (ani

všeobecný).

12. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné ním napadnúť. Následne dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

14. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP

16. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil sa strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu dovolateľ videl v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia, nakoľko neobsahuje presvedčivé právne závery, ani stanoviská strán, či vyjadrenia Okresného úradu Trenčín, súd sa nevysporiadal s námietkami žalobcu a s právnymi názormi strán, ktoré vylučujú aplikáciu procesného práva v tom zmysle, že súd nemá právomoc. Z obsahu odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia žalobcu dospel k záveru, že súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 73 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021, resp. že odvolací súd dostatočne neodôvodnil svoj záver o vo vzťahu k použiteľnosti predmetného ustanovenia na prejednávanú vec.

Dovolateľ ďalej namieta, že zastavením konania, v situácii ak orgán, ktorému bola vec postúpená nemá zákonný podklad na rozhodnutie, a preto vo veci odmieta rozhodnúť, je podľa dovolateľa porušením práva na prístup k súdu. V prejednávaní veci je podľa žalobcu daná právomoc súdu na prejednanie a rozhodnutie a zastavenie konania pre nedostatok právomoci, nie je správne. Týmto rozhodnutím podľa dovolateľa súd žalobcovi nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu podľa ust. § 420 písm. f) CSP sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca a ktorý tak zároveň znamená porušenie Ústavou SR zaručených procesných práv v spojení so súdnou ochranou práva.

18. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

19. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Teda, intenzita zásahu do procesných práv strany sporu z dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu musí dosahovať mieru, resp. intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, hodnoteným dôkazom a ani právo na to, aby strana sporu bola pred všeobecným súdom úspešná, teda, aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04, IV. ÚS 22/04). V príslušnom procesnom kódexe koncipovaná prípustnosť dovolania sleduje trend nastolený judikátúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej má tento mimoriadny opravný prostriedok slúžiť na nápravu najzávažnejších procesných pochybení, t. j. zmätočných rozhodnutí, ako aj na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov ako prvkov naplnenia princípu právnej istoty (III. ÚS 73/2018, IV. ÚS 528/2020, I. ÚS 204/2023).

20. Dovolateľ v časti dovolania, prípustnosť ktorého opiera o ust. § 420 písm. f) CSP, namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, nakoľko neobsahuje presvedčivé právne závery, ani stanoviská strán, či vyjadrenia Okresného úradu Trenčín, súd sa nevysporiadal s námietkami žalobcu a s právnymi názormi strán sporu. Tvrdí, že odvolací súd sa s námietkami žalobcu náležite nevysporiadal, iba v celom rozsahu nekriticky akceptoval názor súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní vychádzal z neúčinného právneho stavu, ktorý je podľa dovolateľa na danú situáciu neaplikovateľný. Namieta, že zo strany vo veci konajúcich súdov došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že sudy nesprávne interpretovali ustanovenie § 73 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021 - na konanie orgánov štátnej vodnej správy (ďalej len „vodoprávne konanie“), podľa tohto zákona a na vydanie súhlasu podľa § 48 ods. 4 písm. t) až v) sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Dovolateľ s uvedeným postupom súdov nesúhlasí a uvádza, že k zmene právnej úpravy došlo zákonom č. 516/2021 Z. z. s účinnosťou od 1.1.2022, ktorým bola do zákona zakotvená právna úprava spočívajúca v tom, že na vodoprávne konanie sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, pričom rozhodnutia súdov označuje ako v tejto časti za nedostatočne odôvodnené. Zdôraznil, že k vzniku peňažnej povinnosti žalovaného ako žiadateľa došlo dňa 14. marca 2022 - dňom vypracovania stanoviska, teda už za účinnosti uvedenej novely, v prejednávanej veci je teda podľa žalobcu daná právomoc súdu.

21. Dovolací súd v zhode so záverom odvolacieho súdu v tejto súvislosti prioritne upozorňuje na skutočnosť, že v zmysle prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2022 v ust. § 80f zákona č. 364/2004 Z. z. (ďalej aj vodný zákon) v znení zákona č. 516/2021 Z. z. (s účinnosťou od 1.1.2022) konania začaté a právoplatne neskončené do 31. decembra 2021 sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Z rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že tento náležite odôvodnil, a to popri skutočnosti, že zo zákona č. 516/2021 Z. z. vyplýva, že doplnením § 73 ods. 16 sa určilo, že na vydanie záväzného stanoviska orgánu štátnej vodnej správy podľa § 16a ods. 1 a súhlasu podľa § 27 ods. 1 písm. g) sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, prečo si (v zmysle prechodného ust. § 80f zákona č. 364/2004 Z. z.) osvojil záver, že na tú súdnu vec sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (bod 5.5.) netrpí vadou nepreskúmateľnosti (v podobe jeho dovolateľom tvrdenej nedostatočnosti), keď odvolací súd vo svojom rozhodnutí primerane zdôvodnil, že § 73 ods. 1 zákona o vodách v znení do 31. decembra 2021 v spojení s prechodným ustanovením § 80f ods. 1 veta prvá zákona o vodách výslovne stanoví, že na vodoprávne konanie sa vzťahujú všeobecné

predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak, pričom § 73 ods. 16 zákona o vodách v znení do 31. decembra 2021 v spojení s prechodným ustanovením § 80f ods. 1 veta prvá zákona o vodách pôsobnosť správneho poriadku na konanie podľa § 16a zákona o vodách nevyklučuje.

Pokiaľ žalobca tvrdí, že k vzniku peňažnej povinnosti žalovaného ako žiadateľa došlo dňa 14. marca 2022 - dňom vypracovania stanoviska, teda už za účinnosti uvedenej novely a v prejednávanej veci je teda podľa žalobcu daná právomoc súdu, s uvedeným sa dovolací súd nestotožňuje. Z obsahu spisu ako i rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva správny záver, že Okresný úrad Trenčín si vyžiadal odborné stanovisko v konaní, začatom na základe žiadosti žalovaného (žiadateľ) zo dňa 30.11.2021 podľa § 16a ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z., o vydanie rozhodnutia, či ide o navrhovanú činnosť podľa § 16 ods. 6 písm. b) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, a teda hmotnoprávnym základom žalobou uplatneného práva je § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021, teda predpis v účinnom znení ku dňu podania žiadosti žalovaného zo dňa 30.11.2021 ako i v čase požiadania Okresného úradu Trenčín o vypracovanie odborného stanoviska zo dňa 1.12.2021, nie ku dňu vypracovania stanoviska (14.3.2022).

Najvyšší súd prízvukuje, že právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po použití a výklade relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

V kontexte k dovolacím námietkam žalobcu považuje najvyšší súd rovnako za dôležité upozorniť na skutočnosť, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie a rozhodnutie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 CSP. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, opierajúce sa v podstatnej časti o odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdnych rozhodnutí. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich jednotu (2Obdo/64/2021). Odvolací súd k rozhodujúcim (kľúčovým) odvolacím námietkam žalobcu uviedol svoju argumentáciu v súlade so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie a vyplývajúcim z obsahu spisu, a to v bodoch 5.4 a nasl. odôvodnenia jeho rozhodnutia. Dovolací súd nesúhlasí s tvrdením dovolateľa, že sa odvolací súd nevysporiadal z jeho relevantnými odvolacími námietkami. Podľa názoru dovolacieho súdu vychádzajúc z obsahu spisu odvolací súd dostatočne vysvetlil dôvody, pre ktoré sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie.

22. Vo vzťahu k tvrdeniu dovolateľa, a síce že postupom a rozhodnutím súdu prvej inštancie (potvrdeným rozhodnutím odvolacieho súdu), ktorý konanie zastavil pre nedostatok svojej právomoci, tak bolo porušené právo žalobcu na spravodlivý proces, dovolací súd uvádza, že uvedenú námietku žalobcu hodnotí rovnako ako nedôvodnú. Dovolateľ namieta, že na prejednanie nároku žalobcu, je daná právomoc súdov Slovenskej republiky a postupom súdov podľa dovolateľa súdy žalobcovi nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Dovolací súd prioritne uvádza, že postupom súdu, ktorý znemožnil strane sporu realizáciu jej procesných práv môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádzala, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny a konanie nedostatkom podmienky netrpí (obdobne v sp. zn. 1Obdo/1/2007). O uvedený prípad sa však v tu prejednávanej veci nejedná.

24. Podľa § 16a ods. 1 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách, pred podaním návrhu na začatie konania o povolení navrhovanej činnosti požiada fyzická osoba alebo právnická osoba (ďalej len „žiadateľ“) orgán štátnej vodnej správy o vydanie rozhodnutia, či ide o navrhovanú činnosť podľa § 16 ods. 6 písm. b). Podľa § 16a ods. 3 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách, orgán štátnej vodnej správy písomne požiada do siedmich dní od doručenia žiadosti poverenú osobu o vydanie odborného stanoviska a konanie podľa

odseku 1 preruší. Poverená osoba vydá odborné stanovisko do 30 dní alebo v osobitne zložitých prípadoch do 60 dní od doručenia žiadosti orgánu štátnej vodnej správy.

Podľa § 16a ods. 6 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách, poverená osoba vypracuje odborné stanovisko na náklady žiadateľa.

Podľa § 73 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021, na konanie orgánov štátnej vodnej správy (ďalej len „vodoprávne konanie“) podľa tohto zákona a na vydanie súhlasu podľa § 48 ods. 4 písm. t) až v) sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Na rozhodovanie týkajúce sa vodných stavieb sa vzťahujú všeobecné predpisy o stavebnom konaní.

Podľa § 73 ods. 13 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách, náklady na odborné posudky vo vodoprávnom konaní a pri vydávaní vyjadrení znáša ten, kto predložil žiadosť o vydanie rozhodnutia alebo vyjadrenia.

V súdnej veci žalobca, plniaci funkciu pracoviska vedecko-technického rozvoja v oblasti vodného hospodárstva, na základe objednávky vykonal a vyfakturoval práce žalovanému, ktorý sumu pohľadávky neuhradil.

25. Z rozhodnutí súdov nižších inštancií vyplýva, že predmetom konania je zaplatenie odmeny za odborné stanovisko, vypracované v zmysle § 16a ods. 3 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách žalobcom ako osobou poverenou ministrom životného prostredia SR pri výkone verejnej moci štátu. O vydanie predmetného odborného stanoviska požiadal žalobcu Okresný úrad Trenčín žiadosťou OU-TN-OSZP2-2021/035989-002 zo dňa 01.12.2021. Okresný úrad Trenčín si vyžiadal odborné stanovisko v konaní, začatom na základe žiadosti žalovaného (žadateľ) zo dňa 30.11.2021 podľa § 16a ods. 1 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách, o vydanie rozhodnutia, či ide o navrhovanú činnosť podľa § 16 ods. 6 písm. b) zák. č. 364/2004 Z. z. Z uvedeného teda vyplýva, že hmotnoprávnym základom žalobou uplatneného práva je § 16a ods. 3 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021. V danom prípade z ust. § 73 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021, priamo vyplýva, že na konanie orgánov štátnej vodnej správy (ďalej len „vodoprávne konanie“) podľa tohto zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

Dovolený súd v zmysle vyššie uvedeného uzatvára, že na uvedené konanie, ktorého predmetom je zaplatenie odmeny za odborné stanovisko, vypracované v zmysle § 16a ods. 3 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách žalobcom ako osobou poverenou ministrom životného prostredia SR pri výkone verejnej moci štátu, sa v zmysle ust. § 73 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení účinnom do 31.12.2021 vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (Správny poriadok). Z uvedeného je tak zrejmé, že nie je podľa najvyššieho súdu daná právomoc súdu na prejednanie a rozhodnutie veci a rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým tento potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení konania v predmetnej veci pre nedostatok právomoci súdu je správne, z ktorého dôvodu prípustnosť dovolania žalobcu v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP nie je s odkazom na bod 23. tohto uznesenia daná, nakoľko procesným postupom vo veci konajúcich súdov nebolo znemožnené strane sporu realizovať jej procesné práva. (obdobne rozhodnutie kompetenčného senátu NS SR a NSS SR sp. zn. 18SKomp/4/2024)

26. Na dôvazok k námietkam dovolateľa ohľadom postupu správneho orgánu, vo vzťahu k náhrade nákladov, resp. trov správneho konania (obdobne v sp. zn. 6MOBdo/3/2008), dovolací súd dodáva, že nepatrí do právomoci súdu zaoberať sa rozhodovaním o trovách, ktoré vznikli správneho orgánu v súvislosti s jeho postupom v oblasti verejného práva a o trovách správneho konania rozhoduje správny orgán, ktorý inak rozhoduje vo veci, a ktorý je v prejednávanej veci orgánom, do právomoci ktorého vec patrí (obdobne v sp. zn. 5OBdo/36/2020), z ktorého dôvodu najvyšší súd hodnotí predmetné dovolacie námietky žalobcu ako irelevantné.

Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 CSP

27. V časti, v ktorej malo byť dovolanie žalobcu prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolací súd uvádza, že podané dovolanie je absolútne neprejednatelné.

28. Úspešné uplatnenie dovolania je podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následne sekundárnym záverom

dovolacieho súdu je, že dovolanie je aj dôvodné (opodstatnené). Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému primárnemu záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska vecnej správnosti v ňom zaujatých záverov; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok bez ďalšieho odmietnuť.

29. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza, že predmetom dovolacieho prieskumu je namietané nesprávne právne posúdenie veci konajúcimi súdmi (prípustnosť dovolania uplatnená podľa § 421 ods. 1 CSP). Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

30. Podľa ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a) CSP, dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení (s výnimkou sporov s ochranou slabšej strany) neprevyšuje 10-násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

31. Podľa ustanovenia § 422 ods. 2 CSP, na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

32. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je obmedzená nielen ustanovením § 421 ods. 2 CSP, ale aj ustanovením § 422 CSP. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je dovolanie neprípustné v tzv. bagateľných veciach. Skutočnosť, či ide o bagateľnú vec, je limitovaná predmetom konkrétneho sporu, teda tým, o čo strane v tej-ktorej posudzovanej veci ide (II. ÚS 165/2017, III. ÚS 885/2016, I. ÚS 218/2017). Ak sa jedná o bagateľnú vec, dovolací súd dovolanie odmietne bez toho, aby skúmal správnosť právnych záverov odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie). V posudzovanom prípade je predmetom dovolacieho konania preskúmanie výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodovalo o žalobou uplatnenom nároku žalobcu na zaplatenie sumy 1 209,60 eura s príslušenstvom. Výška minimálnej mzdy v čase podania návrhu na začatie konania na súde prvej inštancie, t. j. k 28. aprílu 2022 bola 646 eur mesačne, pričom 10-násobok tejto sumy predstavuje 6 460 eur. Z uvedeného vyplýva, že v posudzovanom prípade prípustnosť dovolania žalobcu nie je možné vyvodzovať z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, pretože tomu bráni ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a) CSP (v zmysle ktorého pre prípustnosť dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP musí výška dovolateľom žiadaného peňažného plnenia prevyšovať 10-násobok minimálnej mzdy ku dňu začatia konania). V tejto časti je preto dovolanie žalobcu neprípustné.

33. Keďže vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je dovolanie žalobcu podľa ust. § 420 písm. f) CSP ani podľa ust. § 421 ods. 1 CSP prípustné, dovolací súd ho v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP odmietol.

34. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli (k tomu viď judikát č. R 72/2018).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie prípustný opravný prostriedok.